

EduAkademia.pl

prace naukowe na zlecenie

Zakonczenie-pracy-licencjackiej-130

PROCEDURY CELNE PO WEJŚCIU POLSKI
DO UNII EUROPEJSKIEJ

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....

ROZDZIAŁ I(1)

INSTRUMENTY ODDZIAŁYWANIA PAŃSTWA NA WOLNY
RYNEK.....

1.1.Wolny rynek w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym.....

1.2. Podmioty i przedmioty rynku .....

1.3. Mechanizmy oddziaływań państwa.....

ROZDZIAŁ II

UWARUNKOWANIA ROZWOJU RYNKU SAMOCHODÓW OSOBOWYCH W POLSCE W LATACH 1997-2004

- 2.1. Czynniki kształtujące popyt i podaż na rynku samochodów osobowych.....
- 2.2. Uwarunkowania rozwoju rynku samochodów osobowych w Polsce w latach 1997-2004.....
  - 2.2.1. Uwarunkowania ekonomiczne.....
  - 2.2.2. Uwarunkowania prawne.....
  - 2.2.3. Uwarunkowania kulturowe i technologiczne.....
- 2.3. Uwarunkowania zewnętrzne.....

ROZDZIAŁ III

KSZTAŁTOWANIE SIĘ RYNKU SAMOCHODÓW OSOBOWYCH W POLSCE W LATACH 1997-2004

- 3.1. Rynek samochodów osobowych w okresie transformacji gospodarki polskiej.....
- 3.2. Kierunki rozwoju rynku w latach 1997-2004.....
- 3.3. Chłonność rynku polskiego.....

ZAKOŃCZENIE.....

BIBLIOGRAFIA.....

SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....

3

4
4
10
15

21

26
28
29
31
33

41
47
54

61

64

66

Wstęp

Skupienie się na temacie poświęconym zasadom równowagi instytucjonalnej Wspólnot Europejskich wynika z rosnącej roli i znaczenia wszelkich procedur celnych określających zakres działań i kompetencji organów oraz instytucji właściwych dla Wspólnot, w tym dla Unii Europejskiej. Wybór problemu badawczego uzasadniony jest również nową rolą organów celnych państw członkowskich w ochronie rynków poszczególnych państw oraz rynku wewnętrznego Unii Europejskiej jako wspólnego obszaru.

Zostało to spowodowane tym, że od dnia 1 maja 2004 r. Polska stając się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej, przystąpiła jednocześnie do unii celnej. W rezultacie nastąpiło przekazanie na szczebel Wspólnoty kompetencji w zakresie narodowej polityki celnej. Spowodowało to jednocześnie obowiązek przejścia w całości regulacji z obszaru Unia Celna – Wspólnotowego Kodeksu Celnego z przepisami wykonawczymi, Nomenklatury Scalonej, Wspólnej Taryfy Celnej - łącznie z preferencjami handlowymi, kontyngentami i zawieszzeniami oraz innych regulacji związanych z cłem.

Celem pracy jest przedstawienie i charakterystyka przeobrażeń polskiego systemu celnego, mających na celu dostosowanie naszej Służby Celnej do sprawnej i efektywnej realizacji zadań jakie musi pełnić jako fragment administracji celnej Wspólnoty. Jest to na tyle istotne zagadnienie, gdyż dobra kondycja administracji celnej była jednym z głównych czynników decydujących o przyjęciu Polski do Unii Europejskiej i należało dołożyć wszelkich starań, aby niewłaściwe przygotowanie administracji celnej do spełnienia wymagań przyjętych w UE nie stało się hamulcem w procesie integracji.

Na całość pracy składają się trzy rozdziały, wstęp i zakończenie.

Rozdział I pracy przedstawia historyczny rys proces integracji europejskiej, charakteryzuje czynniki, które zadecydowały o powstaniu Wspólnot Europejskich, wskazuje również akty prawne regulujące szczegółowy zakres celów i zadań poszczególnych Wspólnot.

Rozdział II zawiera charakterystykę organów wspólnotowych i instytucji doradczych tj. określa szczegółowo:

- strukturę organizacyjną organów i instytucji doradczych,
- skład reprezentacyjny przedstawicieli państw członkowskich w strukturach organów,
- tryb i zasady powoływania reprezentantów organów,
- zakres kompetencji organów i instytucji doradczych.

W rozdziale III przeanalizowano zasady strukturalne zarówno w kontekście zasad określających funkcjonowanie Wspólnot Europejskich (zasada równowagi instytucjonalnej, zasada kompetencji powierzonych, zasada lojalnej współpracy międzyinstytucjonalnej), jak również w odniesieniu do zasad specyficznych dla Unii Europejskiej (zasada subsydiarności, zasada jednolitych ram instytucjonalnych). W rozdziale tym wskazano podstawę prawną, z której wynika zasada równowagi instytucjonalnej Wspólnot

Europejskich, sprecyzowano istotę i charakter tej zasady, a także wykazano zależności i powiązania owej zasady z innymi zasadami strukturalnymi, określonymi w Traktatach Wspólnot.

***

Opracowanie tematu umożliwiła bogata literatura poruszająca problematykę politycznego podłoża procesu integracji i etapów powstawania Wspólnot Europejskich, jak również traktująca o istocie Wspólnot i charakterze organów wspólnotowych. Szczegółowe informacje o kompetencjach organów i instytucji wspólnotowych opracowano na podstawie artykułów zamieszczonych w biuletynach lub informatorach europejskich, a także w przeglądach prawno-gospodarczych. Istotne źródło informacji o rodzajach zasad strukturalnych i ich przełożeniu na funkcjonowanie Unii Europejskiej oraz Wspólnot stanowiły strony internetowe unijnych portali.

ROZDZIAŁ 1

INSTRUMENTY ODDZIAŁYWANIA PAŃSTWA NA WOLNY RYNEK

1.1. Wolny rynek w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym

Jeśli chodzi o turystykę rozpatrywaną w kontekście zjawiska psychologicznego, to wynika ona z tego, iż to człowiek jest podmiotem podróżowania. Aby doszło do podróży turystycznej, musi zaistnieć potrzeba (cel) wyjazdu, która wzmocniona zostaje procesem motywacji. Bez zrozumienia człowieka nie można mówić o jego podróżach. Proces podróży jest bowiem związany z potrzebami, marzeniami, wyobrażeniami człowieka, a także z jego przeżyciami, doświadczeniami i wspomnieniami. Rozpatrując hierarchię potrzeb Masłowa, podróże można podzielić na podróże: urlopowe, służbowe (np. biznesowe), w celach zdrowotnych, odwiedzin krewnych i znajomych, religijnych, dla korzyści ekonomicznych (np. zakupy), w celach sportowych lub rekreacyjnych, w celach edukacyjnych (wycieczki poznawcze), itp.[1].

Powyższe rozważania, należy stwierdzić, iż współczesna turystyka - w tym turystyka zagraniczna (wyjazdowa i przyjazdowa), w swej masowości staje się coraz ważniejszym czynnikiem rozwoju gospodarczego. W niektórych krajach należy wręcz do podstawowych gałęzi gospodarki. W UE przemysł związany z turystyką i podróżami znacząco przyczynia się do wytwarzania PKB. Przykładowo, w 2002 roku było to 4,2% PKB (357 mld USD)[2].

W okresie 2003-2013 spodziewany jest wzrost tego wskaźnika do 4,4%. Wśród państw Europy Zachodniej, których obywatele wydają najwięcej na turystykę zagraniczną są: Niemcy, Anglicy i Francuzi. Ponadto, w „unijnym” przemyśle turystycznym, w tymże samym roku, zatrudnionych było 7,5 mln osób (4,5% ogółu miejsc pracy)[3]. Prognozy przewidują, że w ciągu 10 lat, tj. w 2013 r. zatrudnienie wzrośnie do 8,4 mln osób. Liczba pracujących w szeroko rozumianej gospodarce turystycznej Wspólnoty wyniosła w 2002 roku blisko 21 mln ludzi[4].

Polska - kraj leżący na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków - ma wiele walorów, które mogą znacząco przyczynić do rozwoju turystyki, w tym zagranicznej turystyki przyjazdowej. Sektor ten zajmuje w polskiej gospodarce szczególne miejsce. W 2002 roku udział w PKB wyniósł 5,5% i jest też trzecią (po przemyśle energetycznym i transportowym) najbardziej dochodową branżą polskiej gospodarki. Warto w tym miejscu przypomnieć, że Irlandia, która postawiła na rozwój turystyki i umiejętnie wykorzystwała środki pomocowe UE, między innymi dzięki temu zdołała w ciągu kilkunastu lat zmniejszyć bezrobocie z 17,1 do 3,5%. Wydają się za trafne są też opinie ekspertów zagranicznych, proponujących Polsce turystykę jako dział, który może przyśpieszyć rozwój gospodarczej[5].

Zagraniczna turystyka przyjazdowa, jako istotna część całości przyjazdów cudzoziemców w Polsce

(w 2003 roku stanowili oni 27%), rozwinęła się na dużą skalę już w II połowie lat 70-tych[6]. Lecz, fenomen jej rozkwitu, został zapoczątkowany zamianami polityczno-gospodarczymi, jakie nastąpiły po 1989 roku w Europie Środkowej i Wschodniej. Do roku 1997 liczba cudzoziemców odwiedzających Polskę systematycznie rosła (por. rys.1). W latach 1998-2000 roku wielkość przyjazdów wahała na względnie zbliżonym poziomie, wynoszącym się około 85 mln osób przyjezdnych w ciągu roku. Wyraźny spadek zainteresowania obcokrajowców naszym krajem nastąpił w 2001 roku. Został on spowodowany zmniejszeniem się liczby przyjazdów turystycznych głównie obywateli Niemiec oraz z niektórych krajów zachodnioeuropejskich[7]. Trend spadkowy w latach 1997-2002 wyniósł 28,4%. W okresie 2003 – 2004 mniejszy ruch graniczny jest/będzie charakteryzował się zmniejszeniem się liczby przyjazdów obywateli głównie Ukrainy, Białorusi i Rosji. W dużej mierze skutek wprowadzenia z dniem 1 października 2003 roku zaostrzonego reżimu wizowego[8].

Rysunek 1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski w poszczególnych latach (w mln osób) Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Straży Granicznej.

Z przyjazdami obcokrajowców nierozzerwalnie wiążą się ich wydatki i jednocześnie wpływy dewizowe[9]. Przeciętne wydatki turystów odwiedzających Polskę wyniosły w 2003 roku około 137 USD na osobę (podróż), które o 13,6% były mniejsze niż w roku poprzednim[10].

Tabela 1. Cele przyjazdu do Polski turystów w poszczególnych latach (w %)

Rosja, Ukraina, Białoruś, Litwa	
1994	
1996	
1997	
1999	
2000	
2002	
2005	
Typowa turystyka	
14	
9	
11	
13	
10	
16	
27	
Odwiedziny u krewnych, znajomych	
8	
7	
10	
10	
14	
14	
11	
Interesy, służbowe	
10	
33	
39	

24

18

24

27

Dorywcza praca

3

4

2

3

7

3

1

Zakupy

46

32

31

26

24

18

12

Cele religijne

2

1

0

2

1

1

1

1

Odwiedziny miejsca pochodzenia

2

0

0

1

1

0

1

Tranzyt

8

9

6

12

18

19

16

Inne cele

7

5

1

9

7

5

4

Źródło: P. Bazydło, J. Ptak, Turyści w Polsce, PWN, Warszawa 2005, s.45(tab.12).

Od początku lat 90-tych, wśród przyjezdnych dominują obywatele Niemiec. Przykładowo, w 2003 roku stanowili oni blisko połowę przekraczających granicę Polski. W tymże samym roku udział sąsiadów: z południa (Czech i Słowacji) wynosił 22%,

a) Ukrainy, Rosji, Białorusi - 20%,

b) Litwy, Łotwy i Estonii - 4%,

c) obywateli z państw z UE (bez Niemiec) niewiele ponad 3% oraz

1) z pozostałych krajów 25.

Większość przyjazdów cudzoziemców to krótkie (także jednodniowe) wypady do miejscowości przygranicznych po tańsze, niż we własnym kraju produkty lub usługi. W 1994 roku ponad 47% przyjazdów obywateli zza wschodniej granicy były jednodniowe, a głównym celem było dokonanie zakupów (82%). Inne proporcje były na odcinku granicy zachodniej i południowej. W tymże samym roku (1994r.) blisko 30% wyjazdów obywateli Niemiec do Polski było typowymi wyjazdami turystycznym na okres 1-3 dni (50%) oraz 4-7 dni (36%)[11].

Rysunek 2. Wpływy dewizowe z turystyki przyjazdowej w latach 1996-2003
(w mld USD)

Źródło: opracowanie własne na podstawie; T. Kos, Turystyka zagraniczna, Wydawnictwo Key, Warszawa 2005, s.12.

Można przyjąć, że członkostwo naszego kraju we Wspólnocie winno zintensyfikować działania na rynkach wschodnich na rzecz promocji polskiej turystyki. Przewiduje to z resztą zaakceptowana przez Radę Ministrów „Strategia rozwoju turystyki w latach 2001 – 2006. Rządowy program wsparcia rozwoju turystyki w latach 2001 – 2006.” Strategia ta zakłada, że w gospodarce turystycznej jednym z głównych celów polityki państwa w latach 2001-2006 jest poprawa konkurencyjności polskiej oferty turystycznej[12].

ZAKOŃCZENIE

Międzynarodowy ruch osobowy, aby mógł rozwijać się bez zakłóceń i z korzyścią dla jej uczestników, wymaga uregulowań prawnych. Ponieważ państwu, czy też grupie państw, jak w przypadku Grupy z Schengen, nie może być obojętna, i nie jest kwestia, na jakich warunkach jego obywatele wyjeżdżają za granicę i kogo oraz na jakich warunkach i w jakim celu przyjmują obywatele innych państw na swoim terytorium.

W przyjętych po II wojnie światowej układach międzypaństwowych w Europie odnoszących się do międzynarodowego ruchu osobowego, nie wyróżnia się terminu „turysta” i nie starano się w sposób jednoznaczny określić zakresu tego pojęcia. Jako przykład może służyć Nordycka Unia Paszportowa ustanowiona między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją na mocy konwencji z 12 lipca 1957r., w sprawie zniesienia kontroli paszportów na granicach między tymi państwami. W preambule tego dokumentu stwierdza się jedynie „[...]chcąc zrealizować wspólną politykę w dziedzinie obowiązku dewizowego oraz stosować jednolitą praktykę przy wydawaniu wiz przy podróżach w celach interesów, nauki, turystyki i im podobnych podróży krótkoterminowych”. Układ ten nie zawiera definicji turysty.

Natomiast określa, iż podróż zagraniczna ma na celu zwiedzanie w czasie ograniczonym. Podobne stanowiska zajmują układy dotyczące ułatwień międzynarodowego ruchu osobowego zawarte przez kraje „starej” Unii Europejskiej, przed i po podpisaniu Traktatu Rzymskiego o powołaniu EWG. Nie używa się określenia „turysta”, ale mówi się o podróżach krótkoterminowych nie przekraczających 2 lub 3 miesiące.

Państwa WE na przełomie lat 80-tych i 90-tych, realizowały działania zmierzające do usunięcia istniejących ograniczeń dla rozwoju międzynarodowego ruchu turystycznego, co doprowadziło do zawarcia Układu Schengen. Unormowania schengeńskie, już jako *acquis communautaire* Unii Europejskiej, największą swobodę w podejmowaniu i realizowaniu decyzji o zagranicznych podróżach określają obywatelom państw członkowskich. Natomiast wobec obywateli z krajów trzecich ustanowione zostały formalności graniczne przy przekraczaniu granicy zewnętrznej Grupy Schengen. Zasadniczo wiążą się one w z posiadaniem przez podróżnego paszportu, ważnej wizy oraz graniczną odprawą paszportową i celną.

W przypadku paszportu, jest on niezbędnym dokumentem uprawniającym do odbywania podróży międzynarodowej oraz przybywania na terytorium innego państwa (grupy państw). Kolejnym dokumentem związanym z formalnościami granicznymi jest wiza. Wiza jest potwierdzeniem w paszporcie, że posiadacz jest upoważniony do przekraczania granicy państwa, w którego imieniu adnotacji dokonano. Zawiera ona stwierdzenie zezwolenia na przekroczenie granicy w określonym terminie, okres przebywania na jego terytorium oraz cel podróży. Oznacza to, że wiza pozwala wystawiającemu ją na prowadzenie ścisłej kontroli i na regulowaniu według własnych przepisów ocen i kryteriów ruchu przyjazdowego obywateli innych państw.

Należy podkreślić, że instytucja wiz w UE nie ma w założeniu utrudnianie przemieszczania się ludzi, lecz uzasadniana jest względami bezpieczeństwa państw członkowskich. To jednak już od początku funkcjonowania stanowi duże utrudnienie dla rozwoju międzynarodowego ruchu turystycznego. Ograniczeniem, jakie funkcjonuje w granicznym ruchu osobowym są kwestie dewizowe. Problem przepisów dewizowych jest bardzo zróżnicowany. Część państw ustala górną granicę wywozu ilości walut, niektóre ograniczają ilość wywozu obcej waluty ze względu na trudności gospodarcze danego kraju, inne zaś ustalają rygorystyczne ograniczenia dotyczące deklaracji przywozu przez turystę zagranicznego i obowiązek wymiany na walutę danego państwa w wytypowanych bankach. Z formalnościami granicznymi wiąże się odprawa

sanitarna.

Państwo mając na uwadze ochronę stanu zdrowotności na swoim terytorium może zastosować ograniczenia przyjazdów turystów z regionów (krajów), podwyższonego ryzyka epidemiologicznego oraz chorób zakaźnych (dżuma, ebola, cholera).

BIBLIOGRAFIA

A. Wydawnictwa zwarte

1. Helnarska K., Międzynarodowy ruch turystyczny w Unii Europejskiej, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2004.
2. Sidorowicz L., Nowy wymiar wschodniej granicy Polski. Wybrane problemy przepływu towarów i osób, Administracja publiczna - studia krajowe i międzynarodowe, zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Administracji Publicznej nr1(5)2005, WSAP Białystok 2005.
3. Sidorowicz L., Zmieniający się wymiar polskiej granicy państwowej. Wybrane problemy jej przenikalności, (red.) Sikorski J., Rozwój regionów wschodnich-szanse po przystąpieniu do Unii Europejskiej, Wyd. UwB, Białystok 2004.
4. Sytuacja na granicy państwowej w 2004 roku (porównanie do 2003 roku), KG SG, Warszawa 2005.

B. Wydawnictwa ciągłe

1. Adamczyk J., Konflikty międzynarodowe, „Prawo i Gospodarka”, nr 23 (345), 2005.
2. Ejsmont Z., Kapitał zagraniczny, „Rzeczpospolita”, nr 56(3956), 2005.

C. Źródła statystyczne

1. Rocznik statystyczny RP 2004, GUS, Warszawa 2005.
2. Statystyka Straży Granicznej: ruch graniczny, zwalczanie przestępczości, migracja, KG SG, Warszawa 2005.
3. World Tourism Barometer Volume 3, No. 1/2005, WTO 2005.

D. Akty prawne

1. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29.11.1990 r. o paszportach (Dz.U. 2002, nr 74, poz. 239, z późn. zm.).

E. Portale internetowe

1. <http://sg.gov./circle.php> (Komenda Główna Straży Granicznej, Warszawa dn. 12.10.2005r.).
2. P. Dobosz, Sytuacja na rynku turystycznym, <http://odra.art.pl/artcilephp45> (Instytut Turystyki, Warszawa dnia 13.10.2005r.).

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

strona

Tabela 1. Rynek turystyczny.....	21.
Tabela 2. Dochody z turystyki.....	34.
Rysunek 1. Poziom wpływów dewizowych.....	37.
Rysunek 2. Ruch graniczny w latach 2000-2004.....	66.

Ogólne uwagi

a. Obszerność pracy powinna przekraczać 75-80 stron

b. Można stosować:

- i. wytłuszczoną czcionkę przy pisaniu określeń, definicji, nazwisk w treści;
  - ii. pochyłą czcionkę przy pisaniu tytułów książek, artykułów lub aktów prawnych, wymienianie jakiś elementów, czynników...;
  - iii. można też stosować podkreślenia, na przykład.
- c. Praca może zawierać więcej niż 3 rozdziały, lecz co najwyżej cztery.
- d. Jak najwięcej posilkować się materiałami źródłowymi, stosując przypisy dolne (proszę zwrócić uwagę, jak ja to zrobiłem w podanym przykładzie- w zależności jakie jest to źródło)

-
- [1] J. Gołembski, Turystyka w świecie, Wydawnictwo TURYZM, Toruń 2005, s.35-36.
  - [2] Ibidem, s.44.
  - [3] Rocznik statystyczny RP 2004, GUS, Warszawa 2005, s.457 (tab.23).
  - [4] J.Travel, The Big Mac Focus, „The Economist”, nr 12(2345), 2007, s.12.
  - [5] J. Szukiet, Marketing turystyczny, [w:] Turystyka światowa, K. Kleer (red.), PWE, Warszawa 2007, s.76.
  - [6] Ibidem, s.82.
  - [7] J. Gołembski, Turystyka..., op. cit., s.23.
  - [8] P. Dobosz, Sytuacja na rynku turystycznym, <http://odra.art.pl/artcilephp45> (Portal Internetowy Instytutu Turystyki, dn. 13.10.2005r).
  - [9] P. Liberadzki, Dewizy w Polsce, [pdf], Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2003, s.34-35.
  - [10] Rocznik statystyczny handlu zagranicznego, GUS, Warszawa 2005, s.3, tab.11.4.
  - [11] <http://sg.gov./circle.php> (Komenda Główna Straży Granicznej, dn.12.10.2005r.).
  - [12] Art.2. ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o paszportach (Dz.U. 2002, nr 74, poz. 239, z późn. zm.).